Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 139. szám. Péntek, junius 19.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVARAD, junius 18.

Meghiusult miniszterelnökség.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, junius 18.

A helyzet ma annyiban tisztult, hogy immár *feltétlen bizonyossággal* állitható, hogy a megbizott miniszterelnök *kabinetalakitása kizártnak mondható.*

Tisza István ma délben már meggyőződött sikertelen kisérleteiről, de — mint hirlik — a délután folyamán még egyes személyiségekkel értekezni fog, a nélkül, hogy a siker reményében bizakodnék.

Tisza a délelőtt folyamán a Házban felkereste *Apponyi* Albert grófot és vele egy órahosszat konferált. A nagy számban jelen volt képviselők nyiltan hangoztatták:

— Tisza nagy bajban lehet, ha ő erre a lépésre elhatározta magát

Ezután Tisza *Tallián* és *Dániel* alelnökökkel folytatott rövid, de bizalmas tárgyalásokat. Tisza távozása után Apponyi, Tallián és Dániel közösen konferáltak; *Apponyi elnöktársainak* bejelentette, hogy elnöki tisztségéről *lemond* és e bejelentést a legközelebbi ülés előtt irásbelileg fogja elnöktársainak minden indokolás mellőzésével benyujtani.

A két alelnök ezután addig vezeti a Ház tanácskozásait, mig a Ház uj elnököt nem választ, és akkor, ha a *szolidaritás* ezt megkövetelné, tisztségükről a lemondásukat az uj elnöknek fogják bejelenteni.

Különben politikai körökben arról is beszélnek, hogy egy uj kormány megbizatásnál első sorban *Talliánt* kell elnökké választani, mert ő most csak azért nem volt kombinációban, mert idő előtt elszólotta magát azzal a kijelentéssel:

— Tisza alatt az elnöki állást nem vállalnám el, mert esetleg elnöki tisztemet nem gyakorolhatnám ugy, mint ezt a kötelességtudásom megparancsolná.

A Házban ma bent járt *Hieronymi* is, a ki tudatta elhatározásának indokait, hogy miért nem volt hajlandó tárczát vállalni.

A *nemzeti párt* tagjai ma délelőtt több csoportban értekezletet tartottak, délben mintegy 60-an a Kontinentál szállóban találkoznak és valószinünek tartják, hogy a továbbiakra nézve annyival is inkább a várakozó álláspontot fogják elfoglalni a mennyiben a Tisza kabinetalakitása *kizártnak* mondható.

Hire jár annak is, hogy *Andrássy* Gyula grófot ő Felsége magához kérette a délelőtt folyamán és állitólag a déli gyorsvonattal Bécsbe utazik.

Tisza István gróf a holnapi nap folyamán Bécsbe utazik és jelentést fog tenni *sikertelen kisérleteiről.*

*

A függetlenségi pártiak mintegy 30-an a belvárosi kávéházban délelőtt tanácskozásra gyültek össze. Szóba került, hogy a Házat sürgősen hivják össze, ettől azonban elállottak, mivel az elnökség pár nap mulva ujra összehivja a házat.

Teljes egyetértéssel elhatározták, hogy a technikai obstrukcziót addig folytatják, amig a katonai javaslatokat nem veszik le a napirendről. Tisza ellen pedig — ha mégis sikerülne kabinetet alakitania, még nagyobb elszántsággal fognak küzdeni.

—

A kabinetalakitás akadályai.

Gróf Tisza István, ki a megbizás első perczében békésnek, minden jóra hajlónak mutatkozott, ma már csupa keserüség, ridegség, szóval ugyanaz, akinek eddig ismerték. Igy azután teljesen érthető, hogy kabinetalakitási kisérlete kudarczot vall.

Tisza müködésének első napját minden magyarázatnál jobban megvilágitják a tények: Hosszu a sorozat. Lássuk:

1. A *volt kormány* tagjai közel sem mennek Tiszához és a párt-klubot is elkerülik.

2. Gróf *Apponyi* Albert már levélben bejelentette, hogy lemond a Ház elnökségéről és egyelőre visszavonul a politikai életből.

3. A *volt nemzeti* pártiak határozottan Tisza ellen sorakoznak és különváltan tanácskoznak.

4. *Gullner* Gyula államtitkár lemondott és már is részt vesz a volt nemzeti párt tanácskozásaiban.

5. A *régi dissidensek* szintén frontot csinálnak, külön értekeznek és körülbelül a régi nemzeti párt magatartását követik.

6. Egy uj harmadik csoport alakult a kormánypárt u. n. inventáriumából, mely szintén felmondja a szolgálatot.

7. A *néppárt* kiadta a jelszót, hogy Tiszát mint ultraliberálist lehetetlenné kell tenni.

8. A *függetlenségi* párt ezzel ellentétben Tiszában a *katonai reakczió szolgáját* látja és a legkiméletlenebb harczra készül ellene.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Michele Pezza.

— Olaszból. —

Jerra di Lavoronak egyik legszegényesebb kunyhójában egy egész család lakott együtt. A nagyanya font, egy fiatal, vad kinézésü leány kötött, két suhancz fát vágott s az atya madráczokat készitett. Forró éjszaka feküdte meg a tájat s az öreg asszony igy szólt:

— Fra Diavolonak jó napja lesz, de annál rosszabb a postakocsin utazóknak,

— Legrosszabb azonban mégis a postakocsit kisérő katonáké lesz, — mondta a leány, felnézve munkájáról.

— Talán sajnálod őket? — kérdezte az öreg szigoruan.

— Ők is emberek! jegyezte meg a leány mentegetőzve.

— Lám, lám, — mondta most a vén asszony gunyosan, — a Rita a katonák pártján van!

— Mert tetszik neki az a szőke rendőr, a kivel Casertában szokott sétálni vasárnaponként, — szólott közbe Pierino, az egyik suhancz.

Az öreg Avola, a nagyanya, nyugtalanul ütötte fel a fejét.

— Egy rendőr! Egy rendőr udvarol neked, Rita — kiáltott fel haragosan — s te talán már szereted is . . .

— Miért gyülöli annyira a katonákat? — kérdezte a leány daczosan.

— Nem gyülölöm őket, de haszontalan pályának tartom az övékét, — szólt az öreg keserüen. — Menj csak ma nőül egy katonához s lehet, hogy holnapra már a rablók megölik s özvegy leszesz. Ellenben a rablót nem oly könnyü nyakon csipni, azonkivül a rabló selyemruhákat, drága ékszereket adhat neked, kivált amióta Fra Diavolo, — a szép, a hatalmas — a kapitányuk! Láttam őt egyszer Terniben. Nagy, erős, büszke és a szemei ugy égnek, mint a karbunkulus. Valamikor barát volt Casertában, az oliva-erdők közötti kolostorban lakott, s ezidőtájban Fra Angelonak hivták. Mikor megunta ezt, kilépett a szerzetből s néhány bátor emberből csapatot szervezett s azontul réme lett azoknak a buta, szőke pofaszakállas angoloknak, akik a Vezuvot bámulták, meg a postakocsiknak, melyek az idegeneket hozták. Es az ő bandája elpusztithatatlan, mert minden asszony, aki egyszer a szemébe nézett, szerelmes lesz belé s kész az életét is koczkára tenni, hogy őt a veszedelemre figyelmeztesse. Igazi neve tulajdonképpen Michele Pezza volt.

Az öreg asszony elhallgatott és körülnézett. A hosszu előadás alatt unokái mind eltá-

FÁBRY TESTVÉREK nagyáruháza
Nagyváradon, Fő-utcza. Telefon 76.
Ujonnan berendezett rőfös és rövidáru osztálya!
Csakis különleges uj minták,
miután e czikkek ez évben ujonnan lettek berendezve.
Varrónőknek külön kedvezmény! Keresztény üzlet!

Női ruháknak és blousoknak *meglepő szép uj mintáju finom franczia cretonok, zephirek, delainok, batisztok, ajour és pettyes batisztok, nyári pique kelmék, női fehér és szines batiszt ingek, háló kabátok,* corsetták, fekete és szines kötények, selyem, delain, caschmir és mosó *fejrevaló kendők, schiffonok, vásznak, bélésáruk, csipkék, szalagok,* D. M. C. himző, horgoló és kötő pamutok, selymek, czérnák, gombok, tűáruk **s mindennemü rövidáruk teljes választékban és feltünő olcsón.** *Bycikli és torna ingek, derék-övek, sapkák, Kneip-czipők, kesztyük, harisnyák* s még több száz-féle czikkek **mesés olcsón adatnak el.**

9. A kormány félhivatalos lapjának szerkesztője, *Beksics* Gusztáv lemondott.

10. Gróf *Csáky* Albin, a főrendiház elnöke a disszidens elemekhez csatlakozott és ezek tanácskozásában részt vett.

11. A kabinetnek, melynek tegnapelőtt Bécsben már négy tagja volt (Tisza, Fejérváry, Hieronymi, Cseh), most már csak két tagja van; Tisza és Fejérváry.

12. Gróf *Andrássy* Gyula a neki felajánlott miniszterséget nem fogadta el és kereken kijelentette, hogy sem ő, sem családjának egyetlen tagja, sem barátai közül senki sem vállal tárczát az uj kabinetben.

13. *Wekerle* Sándor a királyi audienczia daczára ragaszkodik ahhoz, hogy a pénzügyminiszterséget nem vállalja és sulyositja a helyzetet az, hogy a tárczát végleg akkor utasitotta vissza, mikor Tisza terveit megismerte.

14. *Hieronymi* Károly és *Berzeviczy* Albert, akik feltételesen elfogadták volt a kereskedelmi, illetőleg a kultusztárczát, Wekerle visszavonulása folytán szintén visszaléptek.

15. *Hodossy* Imre, gróf *Széchenyi* Imre és gróf *Zselénszky* Róbert a nekik felajánlott tárczákat szintén visszautasitották.

16. A legszükebb baráti körben tartott conventiculum ellene nyilatkozott annak a tervnek, hogy a Házat az ex-lexben feloszlassák.

A tegnapi első nap eredménye tehát az, hogy Tisza vagy lemond a kabinetalakitás reményéről, vagy alakit egy harmadrendü kabinetet és miután ilyen számára a pártban nem talál többséget, a Házat azonnal ex-lexben is feloszlatja és igyekszik magának a régi választási eszközökkel uj többséget csinálni.

Eddigi értesülésünk szerint az előbbit választja és holnap visszaadja a megbizatást a királynak.

Tisza keresi Apponyi segitségét.

Gróf *Tisza* István még este sürgönyt küldött *Eberhardba* és kérte *Apponyit*, hogy ma reggelre jöjjön okvetlen Budapestre. A reggelt gróf Tisza a lakásán töltötte sógora, Sándor János főispán társaságában. Lakását röviddel tiz óra előtt hagyta el és egyenesen a képviselőházhoz hajtatott, ahol az elnöki szobában *Tallián* Béla és gróf *Apponyi* Albert már várták.

Gróf *Apponyi* a reggeli bécsi vonattal érkezett és a nyugati pályaudvarról egyenesen a képviselőházba hajtatott. Tisza, Apponyi és Tallián a tanácskozást pontban tiz órakor kezdték meg, és szigoruan meghagyták, hogy a tanácskozás befejezéséig előleges bejelentés nélkül senkit — bárki legyen is az — ne bocsássanak be.

Amikor Tisza István a lakását elhagyta volt, jelentkezett nála *Kristóffy* József képviselő, akivel a kapuban néhány szót váltott. Kristóffy néhány perczczel Tisza után szintén a képviselőházba ment. Kristóffy után megérkezett *Dániel* Gábor, a Ház másik alelnöke, akit szintén táviratilag hivtak vissza a fővárosba és aki a keleti pályaudvarról a képviselőházba hajtatott, ahol Kristóffyval folytatott rövid beszélgetés után az elnöki szobában folyó konferencziára ment. Kristóffy azonban a Házból eltávozott. Volt alkalmam vele beszélni és ugy mondja, hogy positiv értesülése szerint Tisza eddig csak *Hódossy* Imrének tett formális ajánlatot tárcza vállalására, aki azonban a felajánlott tárczát nem fogadta el, egyébként támogatását kilátásba helyezte.

Fél tizenegy óra tájban *Wekerle* és *Hieronymi* érkeztek a Házba, Wekerle azonban a kapunál búcsuzott és tovább hajtatott, Hieronymi ellenben fölment az elnöki szobában folyó értekezletre.

Politikai kosarak.

Eddig Tisza István nem kevesebb, mint tiz kosarat kapott azoktól a politikusoktól, a kiknek tárczát ajánlott fel. Ez a tiz politikus:

Andrássy Gyula, *Esterházy* Mihály, *Batthyány* Lajos, *Hadik-Barkóczy* Endre és *Hadik* János grófok, akiknek a király személye körüli miniszterséget ajánlotta fel;

Hódossy Imre, akinek az igazságügyi;

Wekerle Sándor, akinek a pénzügyi és

Széchenyi Imre, *Dessewffy* Aurél meg *Serényi* Béla grófok, akiknek a földmivelésügyi tárcza volt felajánlva.

Lesz-e kabinet?

Tisza István azzal jött haza, hogy igen sulyos kabinetet alakit, csupa kiváló, neves emberből. Azt hisszük, most már tisztában van vele, hogy ezt a tervét képtelen megvalósitani.

Egyik barátja azt mondta ma tudósitónknak:

— Nem hiszem, hogy Tisza Pista megelégedjék azzal, hogy szürke, jelentéktelen emberekkel csináljon kabinetet! Ha nem tud olyan kabinetet létesiteni, a melyet óhajtott, alkalmasint lemond a kapott megbizásról!

De mások szerint Tisza arra van elhatározva, hogy akárhogyan, akárkikből, de megalkotja a kabinetet és pedig még ma estig.

Azt azonban kormánypárti körökben biztosra veszik, hogy Tisza *nem tud majd a pártban többséget* szerezni.

Döntő lesz e tekintetben a mai délután, amelyen véglegesen foglalnak állást a volt *nemzeti pártiak*, akik ma délben 1 órakor ismét ebédre gyülekeznek egybe a Continentálfogadóban.

Ha Tisza nem lép vissza, a szeczesszió elkerülhetetlen lesz és biztosra veszik, hogy a volt nemzeti pártiak és agráriusok közül mintegy *hatvanan lépnek ki a kormánypártból*, ha Tisza programmja nem lesz kielégitő.

Egy Tisza-kabinet megalakulása esetén *minden körülmény közt kiválik 14 agrárius*, gróf *Károlyi* Sándor vezetése alatt.

A szabadelvü párt álláspontja.

A szabadelvü pártban leirhatlan forrongás és izgalom uralkodik. Már tegnap elhatározták, hogy a dolgok fordulatai következtében pártkonferencziát hivnak össze, de Széll kivánságára a konferencziát bizonytalan időre elhalasztották.

A pártban ugyanis már tisztában vannak Tisza István terveivel. A párt kebelében azonban ezeket a terveket nemcsak nem helyeslik, hanem — ha a terv végrehajtását erőszakkal akarja kiforszirozni — okvetlenül a párt felbomlására vezetne a dolog.

A tervei pedig a következők:

A katonai javaslatokat változatlanul fenn akarja tartani és azokból egy hajszálnyit sem akar engedni.

A házszabályoknak azt a paragrafusát, amely a renitens képviselőknek az ülésekről való hirekesztésére vonatkozik, a legnagyobb erélylyel akarja kihasználni.

Ez a programmpont adott legnagyobb okot a vitatkozásra és a felháborodásra.

Az elnöknek ugyanis a házszabályok értelmében joga van háromszoros felszólitás után kirekeszteni a renitens képviselőt a Házból, de ha az távozni nem akar, akkor az elnöknek nincs végrehajtó hatalma és igy a kiutasitásnak nincs foganatja. Tisza István a karhatalmat akarja igénybe venni erre az esetre és pedig, ha a teremőrök nem bizonyulnának elegendőknek, rendőrséget venne igénybe, ami

---

voztak a szegényes szobából, s a nyitott ajtón erősen hatolt be a thymián illata . . .

*

A postakocsi nehéz zökkenéssel megállt. A katonák vakon hadonásztak maguk körül; a kocsis az ülés alá bujt, a lovak zabláit két suhancz tartotta. Az utasokat már mind kiszállitották a kocsiból; a kapitány egy fiatal, feketeruhás asszonyt — aki még látszólagos nyugodtsággal ült az egyik sarokban — ragadott meg a karjánál fogva.

— Ki innét! — kiáltott fel szinpadias hanglejtéssel. — Hát nem ismersz? En Fra Diavolo vagyok.

— Miért kellene kiszállnom innen? — kérdezte a megszólitott hidegvérüen. — Ime itt van pénztárczám és összes ékszereim. Vagy meg akar ölni? Azt itt is megteheti.

Fra Diavolot meglepte ez a bátorság s megragadva a kocsi lámpáját, az asszony arczába világitott vele.

Nagyon szép nő volt, sáppadt, mint egy tearózsa, s bársonyos szemeivel merően a rabló arczába nézett.

— Kicsoda kegyed, signora? — kérdezte most a rabló kissé szelidebben.

— Minek akarja ezt tudni? Ime, itt van a pénzem! — válaszolt ő megvetéssel. Most már a Fra Diavolo arczát is megvilágitotta a lámpás, amint előre hajolt, s a szép idegen nő mintegy önkénytelenül kiáltott föl:

— Mily kár!

Különös mondás volt ez, s a rablónak mélyen a szivébe hasitott. Zavarba jött.

— Mit akar ezzel mondani, signora? — kérdezte.

— Mit törődik azzal? — szólt az asszony. — De hiszen ha oly kiváncsi, meg is mondhatom. Kár ezért a bátorságért, azért az arczért . . . Ha ön katona lett volna, becsületes ember, nagy szolgálatokat tehetett volna hazájának. Mindenki szeretné ahelyett, hogy . . .

— Félnek tőlem! — kaczagott föl a rabló.

— Nem: ahelyett, hogy mindenki gyülöli és megveti.

— Megölt! kiáltott föl vad büszkeséggel a rablóvezér. — Vegye vissza pénzét és ékszereit signora, nincs szükségem reájuk! — s visszadobta azokat a kocsiba.

A fiatal nő azonban hidegen hajitotta ki azokat ismét az ablakon.

— Jó lesz az ön pribékjeinek — mondta büszkén. — En Marolli őrnagy özvegye vagyok, a hazájáért elesett hősé — ne mondhassa senki, hogy egy banditától ajándékot fogadtam el!

A rabló egy olyan mozdulatot tett, mintha szivébe akarná mártani tőrét, de aztán lecsendesedett.

— Kegyed nagyon is vakmerő! — szi-szegte a fogai között.

— Nem. Csak nem félek öntől.

— Ugy hát komolyan értette azt, amit az előbb mondott? — kérdezte a férfi ragyogó szemekkel. — Azt mondta, hogy kár értem? S ha nem lennék bandita, de becsületes ember? . . .

— Orülnék neki — ön miatt.

— Akkor nekem nyujtaná a kezét?

Az asszony mintha megijedt volna, hirtelen a mantilla alá rejtette kezeit, hátradőlt a kocsiban, de egy szót sem szólott.

Egy perczig még rajta felejtette a szemét a bandita az asszonyon, azután szép, sötét arcza beleveszett az éjszaka homályába. A suhanczok elereszteték a lovak zabláját s az utasok visszaülhettek helyükre. Az éjszaka még mindig tartott s erdei virágok szagát hoztavitte a szellő.

*

Signora Marolli nagyon egyszerüen élt nápolyi otthonában. Szép szalont tartott, s mivel az udvar nagyon kedvelte, termeiben a legjobb társaság gyült össze. A sok beszéd között azt is hirül hozták neki, hogy Fra Diavolo megtért, s hogy az egyik királyi csapathoz besoroztatta magát katonának. Terepismeretei, vakmerősége és ügyessége által kivivta feljebbvalói becsülését s rohamosan emelkedett rangban. Midőn őrnagygyá nevezték ki, egy napon váratlanul belépett a szép Marolliné szalonjába. A fényes egyenruha még jobban kiemelte arczának sö-

persze alkotmányellenes dolog és tudvalevően Badeninak is bukását okozta, aki a képviselőtestületbe rendőröket vezényeltetett be annak idejében.

Ennek a tervnek az a czélja, hogy óriási izgalmat okozzon és ez az izgalom, amelyet akként mesterségesen szitanak, casus belli legyen arra, hogy a törvényenkivüli állapotban is föl leh ssen oszlatni a Házat.

Kubinyi Géza és *Ballagi* Aladár között a Lloyd-klubban heves vitatkozás volt e kérdés fölött. Ballagi Aladár azt állitja, hogy az ex-lexben lehetetlen a Házat feloszlatni, mig Kubinyi Géza az ellenkezőt állitotta. A szabadelvü párti képviselők pedig a Ház feloszlatásának tervét a legnagyobb veszedelemnek tartják és ellene vannak minden erőszakosságnak. Tisztában vannak vele, hogy katonai javaslatokkal nem lehet a választásokat előmozditani, anélkül, hogy a szabadelvü párt szét ne forgácsolódnék.

Általában ellene van a párt tulnyomó többsége minden erőszaknak. A párt tagjai meg vannak győződve róla, hogy engedményekkel ki lehetne békülni, az országban a nyugalmat helyre lehet állitani, az ex-lexet be lehet szüntetni, a Házat nem kell feloszlatni. A párt nem látja be, hogy miért ne adnák meg az ellenzéknek ezt az engedményt és miért kell veszélyeztetni mindent csak azért, hogy Tisza István legyen miniszterelnök.

Ha Tisza István mégis megmarad terve mellett — föltéve, hogy sikerül neki kabinetet alakitani — akkor a szabadelvü párt menthetetlenül szétfoszlik.

A különbség lényegileg abból áll *Széll* és *Tisza* István politikája között, hogy mig Széll a passziv rezisztenczia politikáját folytatta, addig Tisza az *aktiv rezisztenciát* akarja érvényesiteni az obstrukczióval szemben, ami azonban aligha sikerül neki.

Bizonyos az, hogy az erőszakosság politikájába a párt nem megy bele, ami alighanem a Tisza-kabinet megalakulásának meghiusulását vonja maga után.

Andrássyék értekezlete.

Tegnap este gróf *Andrássy* Gyulánál értekezlet volt, amelyen az ugynevezett kaszinópárt tagjai csaknem teljes számban megjelentek.

Hosszabb eszmecserét folytattak és abban állapodtak meg, hogy azokat a terveket, melyeket *Tisza* István nagyjából kifejtett Andrássy Gyula előtt a vele folytatott pourparler-k alkalmával, magukra nézve elfogadhatatlanoknak tartják, mert azt látják belőlük, hogy Tisza épenséggel nem a Széll Kálmán szellemében akarja folytatni az ügyek vezetését és mert e tervek szerintük egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy a kibontakozást lehetővé tegyék.

Ez okból *egyikük sem vállal tárczát Tisza kabinetjében*. További maguktartására nézve pedig *várakozó* álláspontot foglalnak el.

Apponyi.

Igen érdekes dolgokat beszélnek politikai körökben gróf *Apponyi* Albert magatartásáról.

A volt nemzeti pártiak mindeddig képtelenek voltak Apponyival érintkezésbe lépni. Mikor Apponyi Bécsből visszaérkezett Budapestre, hasztalan keresték több izben, mig aztán megtudták, hogy Apponyi elutazott Eberhardba.

Táviratoztak neki oda, de Apponyi erre a táviratra nem is válaszolt. Ezt többféleképen magyarázzák. De valószinü az, hogy Apponyi tisztán azért tartotta magát távol, mert semmiképen sem akart beleavatkozni a válság intézésébe.

Tisza Andrássynál.

A képviselőházban folytatott konferenczia azt eredményezte, hogy gróf *Tisza* István a mai napon lemondott arról, hogy a miniszteriumát állitsa egybe, hanem arra az elhatározásra jutott, hogy a mai napot arra fogja forditani, hogy a szabadelvü párt egyes árnyalatait, ha lehetséges, hozza egybe, vagyis, hogy előbb teremtse meg a pártegységet és csak azután, ha ez sikerülne neki, fogjon a kabinetalakitáshoz.

Ebből az elhatározásból kifolyólag dél felé ujból felkereste gróf *Andrássy* Gyulát, daczára a tegnapi visszautasitásnak megkisérlendő, hogy vele talán mégis valami megállapodásra juthasson.

Ami az előzetes, a Házban lefolyt konferenciát illeti, *Apponyi* a maga személyes közreműködését nem helyezte kilátásba, de nem ellenzi azt, hogy Tisza, ha erre módja és képessége van, az ő hiveit nyerje meg. Apponyi nem fog akadályokat az utjába görditeni.

Ennyi eredménynyel, mely lényegileg nem jelent változást a helyzetben, ment el gróf Tisza ujból Andrássy Gyulához.

Ami a tanácskozás külsőségeit illeti, azt következőkben foglaljuk össze: Apponyi Albert szobájában eleintén hárman tanácskoztak: Tisza István, Hieronymi és Apponyi. Azután Tisza az alelnökök szobájába ment át, ahol Tallián Bélával és Dániel Gáborral tanácskozott. Majd Tisza eltávozván, Apponyi külön tárgyalt az alelnökökkel, akik kijelentették, hogy *Apponyival szolidaritást vállalnak*.

Hirül hozták, hogy a függetlenségi párt *Polónyi* és *Komjáthy* vezetése alatt *Apponyihoz* készül, de Apponyi ezt a deputácziót nem várva be, távozott a Házból. A házelnök egyelőre a fővárosban marad.

A kabinetválság a hivatalos lapban.

A hivatalos lap tegnapi számának élén a kabinetválsággal foglalkozik. Szóról-szóra a következőket irja:

»Ő Császári és apostoli királyi Felsége folyó évi junius hó 16-án kelt legfelső elhatározásával, a magyar összes miniszteriumnak hivatali lemondását, tett buzgó és kitünő szolgálataiért teljes elismerésének nyilvánitása mellett, legkegyelmesebben elfogadni és egyszersmind meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos müködésüket további legfelső elhatározásig folytassák.«

Azonkivül több kitüntetést közöl a tegnapi hivatalos lap. *Cseh* Ervin és *Láng* Lajos miniszteriumnak ő Felsége az első osztályu vaskorona rendet dijmentesen adományozta. Továbbá *Tarkovich* József miniszterelnökségi államtitkárnak a Ferencz József-rend nagykeresztjét, dr. *Romy* Béla miniszteri tanácsosnak a Lipót-rend lovagkeresztjét, *Huszár* Adolf kir. tan., segédhivatali főigazgatónak a miniszteri tanácsosi czimet, *Klein* Odön miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi czimet és jelleget és dr. báró *Skerlecz* Iván miniszteri segédtitkárnak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta a király.

—

Tizenkét millió arany szerb czélokra.

Most, mikor mára Szerbiában történt ocsmány királygyilkosság s az azt követő királyválasztás által felköltött érdeklődés csillapulóban van, nem lesz érdektelen egy pár olyan részletről is fellebbenteni a leplet, amely valószinüleg szoros kapcsolatban van az összeesküvéssel. Igy e hó 4-én Párisból kétszáz zacskó aranyat s 6-án Pétervárról 135 zacskó aranyat szállitottak a magyar postavonalon át Zimonyba s onnan Belgrádba Andrievics és társa czég czimére. A külföldről érkező aranyakkal együtt megbizás is érkezett a magy. kir. posta- és távirda-igazga-

---

tét szépségét s az egész társaság örömrivalgással fogadta őt.

A szép özvegy is mind a két kezét nyujtotta feléje.

— Igy van jól, — mondta halkan.

Mintha köd ereszkedett volna a szemére az ünnepelt tisztnek. Forróság járta át a szivét s oly örömet érzett, melyet még ahhoz sem lehetett hasonlitani, amely akkor érte, mikor egymásután kapta az érdemrendeket.

Ezen az estén sokáig együtt maradt a társaság a tisztnek jó ideig kellett várakoznia, mig egyedül maradt az özvegygyel.

— Hát már nem vet meg engemet? — kérdezte halkan, leereszkedve egy székre.

— Dehogy! — Csodálom önt, őrnagy ur! — szólt az urnő mosolyogva.

— Akkor szabad megmondanom, hogy szeretem — mondotta a férfi fojtott hangon, de szenvedélyesen.

— Szeret? — kérdezte az asszony s elkomolyodott.

— Nem bebizonyitottam-é azzal, hogy szót fogadtam kegyednek? Miért igyekeztem volna e kitüntetésekre, ha nem azért, hogy megnyissák az utat nekem — a maga szalonjába — s talán egykor a szivéhez is . . .

— Nem elég jutalom-e önnek az, hogy senki sem kételkedik benne, hogy a legjellemesebb ember is szivesen nyujt kezet önnek? — kérdezte az asszony komoly méltósággal. — Es nekem pedig igazán boldogság a tudat, hogy ebben a csodában én is közreműködtem s egy olyan zseniális embert, mint ön, visszaadtam hazájának.

— Akkor kegyed megcsalt engem! — kiáltott fel vadul Michele Pezza.

— Megcsaltam? Én? — szólt az asszony büszke csodálkozással.

— Ugy tesz, mintha nem tudná — mondta a férfi keserüen. — A maga kedvéért lettem az, amit becsületes embernek nevez a konvenczionalizmus. Mit ér nekem ez maga nélkül. Minden nemeset, ami bennem szunnyadt, maga hivott életre s most nem akarja betetőzni munkáját s engem a kétségbeesés martalékául dob.

— Signor — válaszolt az asszony — nem én, ön csalta meg önmagát. On hozzászokott a könnyü diadalokhoz azon asszonyok között, akikkel érintkezett. En csak meg akartam menteni egy olyan férfit, mint aminőnek önt, daczára tévelygéseinek, tartottam s visszaadni őt az emberiségnek. Ez sikerült. Es most, hogy kiverjem az eszéből azt a bohó ábrándot, elárulom titkomat: én a más menyasszonya vagyok . . .

— Ah! — kiáltott fel vadul a férfi — s ezt ily hidegen mondja el nekem, s nem tudja, hogy e szavával egy egész világot rombolt össze. Visszaad ujra egy emberi lelket a morális nyomornak . . . Hiszen mi tart vissza engemet most már attól, hogy ujra ne legyek Fra Diavolo, a rettegett rablóvezér?

Szenvedélyesen beszélt s egészen köze állott az asszony mellé, mintha a karjaiba akarná ragadni, hogy soha többé el ne eressze onnan.

— Próbálja meg! — szólt az asszony határozottan és szemét le nem vette az övéről. — Próbálja meg, de én tudom, hogy nem lesz többé képes reá!

Diadalmas öröm nyilatkozott meg a hangjában s a tekintete ellágyult.

A férfi térdre esett előtte s megragadta a kezét.

— Igaza van, — mondta halkan, gyámoltalanul, s mintha könnyek lettek volna a hangjában, oly el-elcsukló volt az — nem birom, nem birom megtenni!

Az asszony keze egy perczre a fején nyugodott szeretetteljesen, résztvevően. Azután felállott helyéről, s az ajtó felé ment.

Még egyszer visszanézett reá, bátoritó, gyöngéd tekintettel, mint egy gyermekre, a férfi pedig mindaddig mozdulatlanul állt helyén, mig el nem tünt az ajtónyilásban.

Ez volt búcsujok.

*

Sir Sydney Smith ezredében valóságos hőstetteket vitt véghez Pezza Michele a francziák elleni hadviselésben. A san-severinoi ütközetben

tósághoz, hogy a nagy értéket képviselő zacskók elszállitását különös nagy vigyázattal intézzék el. A pénzzel tényleg két fővárosi postahivatalnokot küldtek Belgrádba. Ha ehhez hozzátesszük még, hogy a királygyilkosság ezután, azaz e hó 9-én történt, lehet a két dolog között kapcsolatot találni. Megerősiti mindezeket az a tény, hogy a zavarok daczára a szerb állampénztár a gyilkosság után szinte tul pénzbőségben leledzett s 10-én kifizették: a tisztek zsoldját, az államhivatalnokok járandóságát, sőt az államadósság törlesztési tételét is kiegyenlitették.

UJDONSAGOK.

Lefegyverezett szocziálizmus.

Szép példáját adta *Wenckheim* Dénes gróf annak, hogyan lehet a nemzetbontó, hazátlan szocziáldemokráczia méregfogait nemes bánásmóddal egyszerüen kiszedni.

Dobozon, a gróf békésmegyei birtokán eddig az alföldi szocziálizmusnak egyik legerősebb fészke volt. Folytonos volt a lázongás, az elégedetlenség. Most aztán a gróf egyszerre kettévágta az elégedetlenséget a következő intézkedésekkel:

Mindenek előtt maguk a munkások által határoztatta meg, milyen legyen a munkaidő. Természetesen ezek belátták, hogy nem lehet kevesebb a mostaninál, mert akkor kevesebbet keresnek. Igy a maguk jószántából fogadták el azt a munkafeltételt, mely reájuk legelőnyösebb. Aztán 600 hold I. rendü földet parczellázva olcsó bérletekre kiadott munkásainak, hogy igy őket jobban uradalmához kösse. Végül pedig 12000 koronás alapitványt tett, hogy annak kamatait minden évben a szegények segélyezésére forditsák.

Ennek meg is volt az eredménye. Az idén, f. hó 14-én került a sor először a kamatok kiosztására s ekkor egész Doboz, mintegy 1000 ember vonult a gróf elé s kifejezte előtte az egész nép hálaját, ragaszkodását.

Azóta nincs szocziálista Dobozon; nincs, mert akadt egy földesur, a ki nemcsak ur, hanem első sorban érző ember, keresztény felebarát.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a* mult, *valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési dijaikat mielőbb kiegyenliteni sziveskedjenek.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Félixfürdő.

	Személyvonat						
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—.—	—.—	4.44	—.—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	**8.54**
V.-Velencze »	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	**9.10**
Rontó »	8.02	10.14	—.—	2.93	5.09	7.11	**9.29**
Püspökfürdő »	8.07	10.19	—.—	2.44	5.14	7.14	**9.34**
Félixfürdő	8.24	10.37	—.—	2.58	5.31	7.18	**9.51**

Félixfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat						
Félixfürdő ind.	8.30	10.42	—.—	3.—	5.34	720	**9.53**
Rontó »	8.37	10.49	—.	3.05	5.41	725	**10.00**
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—.—	3.11	5.51	731	—.—
V.-Velencze. »	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	**10.13**
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	**10.30**
N.-várad áll. érk.	—.—	11.27	—.—	—.—	6.18	—.—	**10.32**

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.5 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Junius 20—21. R zsakiállitás a szinházban.

---

* **Jézus szivének ünnepe.** Az Udvözitő szentséges szent szivének tiszteletére ma, pénteken ünnepélyes istenitiszteletek lesznek egyes templomokban. Az Orsolya-zárda templomában ma délelőtt 10 órakor *Palotay* László pápai praelatus tartja az ünnepélyes szent misét, *Makucz* Ernő zárdalelkész pedig egyházi szónoklatot mond. Az ünnepélyes alkalomra a zárdaszüzek csinosan felékesitették virágokkal a templomot. A *Szent László* templomban ma délelőtt 9 órakor szintén ünnepélyes nagy mise lesz. — Az ünnep alkalmából nyolcz napig litániák lesznek Jézus szent szive tiszteletére.

* **Személyi hir.** *Kirchner* Béla, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba beosztott cz. főigazgató, ki a kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatain a kultuszminisztert képviselte, tegnap Debreczenbe utazott.

* **Egyházi kinevezések.** Ő Felsége *Pemp* Antal szatmári székesegyházi kanonok és főesperesnek a Szentlélekről nevezett körösmelletti dienesmonostori czimzetes prépostságot, a munkácsi gör. szert. kath. székeskáptalanban üresedésben levő utolsó kanonokságot *Matyaczkó* Tivadar papnevelő intézeti lelkiigazgatónak adományozta. Valamint jóváhagyta *Kroller* Miksa, a pannonhalmi apátság főmonostori perjelének Szent Adorján vértanuról nevezett zalavári apáttá történt kinevezését.

* **Villamos világitás kiépitése.** Pár nap óta a Fő utcza ugy néz ki, mintha az ellenség fel dulta volna, a járda kövezete fel van szaggatva s egész hosszában mély gödör tátong. A villamos világitáshoz szükséges kábeleket rakják le a Ganz-czég munkásai. A munkálatokkal különben elég gyorsan haladnak s még e hét folyamán valószinüleg az egész munkálattal elkészülnek. Az érdekes munkát egész nap nagy közönség nézi.

* **Az uj püspökök** üdvözlése. Nagyvárad két uj püspöke: *Szmrecsányi* Pál r. katholikus lat. szert. és *Radu* Demeter gör. szert. katholikus püspökök beiktatása alkalmából Nagyváradon nagyobb szabásu ünnepségek lesznek. A beiktatások ideje még nincs megállapitva. Biharvármegye törvényhatósága most lefolyt közgyülésében, *Orley* Kálmán megyebizottsági tag inditványára elhatározta, hogy az uj egyházfejedelmeket Nagyváradra érkezésük alkalmából a vármegye nevében küldöttség üdvözölje.

* **Tatarosi szoborleleplezés.** Mozgalom indult meg annak idején a tatarosi aszfaltbánya telepén Kossuth Lajos mellszobrának felállitására. A mint tudósitónk értesit, a mozgalom sikerre vezetett. E hó 28-án d. u. 4 órakor fogják leleplezni Kossuth Lajos bronzból ön ött mellszobrát. Az ünnepély fényes sikerünek igérkezik, mert az intelligens világból Budapestről, Kolozsvárról, Nagyváradról, Szegedről, Aradról, Békés Csabáról, Mármaros-Szigetről, Szilágy-Somlyóról stb. igen sokan kilátásba helyezték részvételüket a bányatelep ez ünnepélyén. A szobor a telepiroda előtti térségen fog állani, háttal az irodának. A leleplezéskor az ünnepi beszéd megtartására Telegdy Józsefet kérte fel az ünnepély rendező bizottsága, a ki készséggel elfogadta, sőt még arra is igéretet tett, hogy vagy 8—10 képviselőtársával fog leutazni a tatarosi szoborleleplezésre. Este társasvacsora lesz, mely a kilátások szerint igen látogatott lesz.

* **A Premontrei rend gyülése.** A jászóvári premontrei kanonokrend tagjai dr. *Takáts* Menyhért prépost elnöklete alatt vasárnap Jászón rendi gyülést tartottak, melyen a nagyváradi társház képviseletében *Novotny* S. Alfonz házfőnök, gymnáziumi igazgató jelent meg. A gyülésen több fontos ügyet intéztek el. Közöttük kettő a nagyváradi rendházat érdekli. Ugyanis uj lelkészt kapott a biharmegyei *Asszonyvásár* község plébániája, melynek lelkipásztora bold. *Velkey* J. Dénes volt majdnem félszázadig. A község uj lelkipásztora *Kende* János, a nagyváradi főgymnázium kedvelt tanára lett. Azonkivül még egy változás áll be a nagyváradi rendházban. *Kiss* Kolost Jászóra theologiai tanárnak tette meg a rendi gyülés. Helyükre a nagyváradi főgymnáziumhoz helyettes tanári minőségben *Ern* Gilbert és *Szilágyi* Domokos rendeltetett ki.

* **Szerb menekülők vándorlása.** A budapesti keleti pályaudvaron nap-nap után csak ugy özönlik a Belgrád felől érkező sok szerb család. Az illetők rendszerint Brémába s onnan Amerikába igyekeznek. Ma is körülbelül ötven főből álló csapat érkezett meg Belgrádból, mind csupa erőteljes munkabiró ifju, akiknek most kellene sor alá állani hazájukban, de ők felhasználva a hazájukban lévő zavaros állapotokat s az enyhe ellenőrzést., Amerikába szöknek.

* **Az utczák rendezése.** A város Kálvária-utcza egy részén is elkészitteti a gyalogjárót, abból a beton tömbökből, amelyekből Csengeri-utczán már bebizonyult, hogy a terhes szekerek kerekei összetörik. Az utczarendezést azonban csak az utcza egy részére tervezik; a vasut keresztezésén tul ősállapotban hagyják a gyalogjárót is, az utókor gyönyörüségére. Eredetileg másként tervezték, ami abból is látható, hogy a szegélyköveket lerakták a járda helyén, de aztán mást gondoltak s elhordták a köveket. Emiatt nagy az elégületlenség és pedig méltán, az ottani háztulajdonosok és lakosok között. Különben is az utcza a nyaralók legtöbbjéhez vezet s állandóan nagy a forgalma. Az a szándékuk, hogy kérvényt intéznek a városhoz az utcza járdájának egész hosszban leendő rendezése iránt.

---

azonban foglyul ejtették s Nápolyban halálra itélték.

Nemsokára ezután a szép Marolliné Nápolyból Capuába utazott jegyeséhez, Vanutelli kapitányhoz, midőn az Intri szakadékai között rablók támadtak rá a postakocsira, — s az a nő, aki néhány évvel előbb oly bátran viselkedett, most — uj boldogságának küszöbén — rémes sikoltásban tört ki.

De egyszerre felugrott a postakocsis helyéről s valamit beszélt a rablóknak, mire azok egyenkint betekintettek a kocsiba, azután elszéledtek.

S most a signorához lépett a kocsis levett kalappal és igy szólt:

— Fra Diavolo szerelme a siron tul is él, signora. Ime, e szent kép, melyet utolsó perczéig nyakán viselt, most a kegyed életét mentette meg. O bizta reám, hogy átadjam kegyednek, mint utolsó áldását egy olyan embernek, akit a kegyed iránti határtalan, vak szerelem kergetett a halálba. En Pierino vagyok, a vén Avola unokája, a jerra di lavoro-i kunyhóból s barátja maradtam a sirig.

A fiatal asszony könnyező szemekkel emelte ajkához az emléket, a postakocsis ujra becsapta az ajtót s a jármü döczögve megindult. A nyitott kocsiablakon át a thymián édes illatát hozta-vitte a szellő.

---

* **Tanárváltozás a kereskedelmi iskolában.** Mint értesülünk, a nagyváradi felső kereskedelmi iskola fiatal, kiválóan képzett tanára *Nyilasy* Károly a jövő tanévtől kezdve megválik állásától. Ugyanis Nyilasyt a debreczeni kereskedelmi akadémia felügyelő bizottsága egyhangulag megválasztotta az akadémiánál nyugdijazás folytán megüresedett könyvviteli és kereskedelmi levelezési szak rendes tanárává. *Nyilasy* négy éve működik Nagyváradon mint az emlitett tárgyak szaktanára s ez idő alatt sikerült kivivnia tanártársai s növendékeinek általános tiszteletét, illetve ragaszkodását s a szülők bizalmát. Távozása veszteség a nagyváradi intézetre, de annál nagyobb nyereség a debreczeni akadémiára, mely fiatal, tetterős munkabiró tanárt nyert Nyilasy személyében, ki minden idejét a tanügynek szenteli. Uj állomását a jövő tanév elején foglalja el.

* **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték tegnapi huzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10000 koronát nyert: 71678.
5000 koronát nyert: 17262.
3000 koronát nyert: 70843
2000 koronát nyertek: 23615 39701 68329 106981.
1000 koronát nyert: 51644.
500 koronát nyertek: 7047 26573 38035 41198 67438 102609.
300 koronát nyertek: 35390 38607 10720 10124 12225 50636 36263 101248 22967 81403 65000 1077 6936 8248 85368 36254 22110 43741 54357 40848 89170 61419 72718 55306 155306 15594 34267 25392 38860 13319 55844 103665 15321 77488 84307 91741 36603 2141 104944 3670 709 98075 44851 40205 77776 46466 92581 14010 31935 59310 92678 93085 85555 15823 76888 63230 68979 70067 53567 96794 86003 28025 71227.

A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

* **A megyegyülés második napja.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt folytatta évnegyedes közgyülését. *Beöthy* László főispán elnökölt s alig egy-két bizottsági tag volt jelen. Tudomásul vették a számonkérőszék jelentését s a különbféle alapokról előterjesztett számadásokat, a társtörvényhatóságok átiratait. Letárgyalták továbbá a községi szabályrendeleteket s a községi számadásokat s délben a közgyülés véget ért.

* **Gyilkosság a mulatóhelyen.** Megrendítő eset történt kedden délután Kubinban egy mulatóhelyen. A szomoru eset részeletei a következők: Duklány György és Cziger Fióris odavaló iparosok jóbarátok voltak. Kedden délután találkoztak az utczán, ahonnan elmentek egy pohár sörre a Hadzsi-kertbe. Sörözés és beszélgetés közben Czigler valami tréfás kifejezést használt, amiért Duklány megharagudott. A többiek, amint észrevették, hogy Duklány haragszik, még jobban nevettek a dolgon, sőt biztatták Cziglert, hogy folytassa a tréfát. Emiatt csakhamar komoly szóváltás támadt, miközben Duklány arczulütötte Cziglert, aki késsel akart rárohanni Duklányra, de társai lefogták, mire aztán Duklány is egy másik asztalhoz ült. Később, amikor Duklány távozni akart a kertből, Czigler felugrott, utánafutott Duklánynak, akit hátulról késsel megsebesitett. Muklány is kést rántott és markolatig döfte Czigler oldalába, aki a szurás után még néhány lépést tett s azután összeesett és meghalt. Duklány a gyilkosság után maga indult el a csendőrséghez, hogy az esetet bejelentse. Utközben azonban a nagy vérvesztéstől ő is összeesett s eszméletlen állapotban találták az utczán, ahonnan hazavitték és ápolás alá vették. Allapota azonban oly sulyos, hogy aligha marad életben.

* **Riadalom a szinházban.** Kellemetlen incziden zavarta tegnap az előadást. II. felvonás alatt égett papirszag lepte el a nézőtért, ugy, hogy a nők idegesen állottak fel és nyugtalan sugdosás közt keresték, mi annak az oka? Már tüzet suttogtak, mikor valaki észrevette, hogy a szinfalak közt a kandalló mögött megpörkölődött egy kis papir. Persze rögtön eltávolitották s aztán nyugodtan folyt az előadás tovább.

x Felhivjuk t. olvasóink figyelmét a «Nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság» lapunk mai számában levő hirdetésére, melyben az uj bank üzletköre részletesen közöltetik.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyváradi Müszaki Villamos Vállalattól* (Nagyváradi takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen dijmentesen* állittatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

EGYESÜLETEK.

—

Az iparos ifjak dalkörének közgyülése.

A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző egylete dalköre ma (péntek) este 8 órakor az egylet helyiségében (Szent László-tér Kovács-féle ház) közgyülését tartja. Melyre a dalkör tagjai felkéretnek, hogy e közgyülésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Az elnökség.

SZINHÁZ.

—

A titok.

— A Nemzeti szinház müvészeinek második fellépte. —

Nagy kár, hogy *csak* a közönség töltötte meg zsufolásig tegnap a szinházat. Ott kellett volna ülnie a Szigligeti-szinház összes tagjainak és tanulni. Tanulni nem az egyes művészek játékát, mert hiszen az isteni adomány, azt eltanulni nem lehet; hanem igenis tanulni kellett volna azt a felülmulhatlan összjátékot, a melyet produkáltak a Nemzeti Szinház művészei.

Az olyan vigjátéknak, mint A titok, az összjáték biztositja a sikerét. Nem paprikával és borssal csiklandozza erőltetett nevetésre az idegeket, hanem az emberi szív nemesebb hurjain játszva csal ki igazi, zavartalan derültséget. Itt aztán hiábavaló volna egyeseknek igyekezete; valamennyinek ugyszólván *egymásra kell játszaniok*, hogy a hatást elérjék. De ez a hatás aztán teljes is. Félsiker a magasabb faju vigjátéknál nincs s ez az oka, a miért tegnap a Nemzeti Szinház müvészei igazán páratlan tetszést keltettek Nagyváradon. Teljes sikerrel adtak elő egy darabot, a minő harmonikus sikerhez itt szokva nem igen vagyunk. Ezt a harmonikus sikert szerettük volna megirigyeltetni a mi szinészeinkkel.

Fölösleges volna az egyes szereplőket külön kiemelni. Javarészt régi oszlopai a magyar szinmüvészetnek, a kik érdemeit és sikereit jól ismeri a közönség. Természetes tehát, ha viharos tapsok köszöntötték Ujházyt, Rákosi Szidit, Dezsőt, Lánczy Ilkát, Nádayt, Helvey Laurát, Paklay Erzsikét, Ligeti Juliskát és egy szép szinpadi jövő előtt álló, bájos gyermeket: *Váradi* Ilikét, a kiben már is hamisitatlan szinészvér pezseg.

Ilyen előadásnál magától értetik, hogy a szinház zsufolásig megtelt; bárcsak többször volna részünk ilyen előadásban, Somogyinak pedig ilyen közönségben.

Dr. K. A.

Igazságszolgáltatás.

—

A király sérthetetlensége.

Beksics Gusztávnak, »I. Ferencz József és kora« czimmel kiadott tanulmányára éles birálatot irt dr. *Kalmár* Antal volt szabadkai ügyvéd »Beksics közjogi irása kritikai tanulmányok« czimmel a mult évben megjelent könyvében. Kalmárnak ez a kritikája éles bonczolás alá veszi a király személyének sérthetetlenségét és legforróbb gyülöletét érezteti minden sorában az uralkodóház ellen.

— Bitófa, gyilok, pisztoly, börtön és árulás, — irja egy helyett Kalmár — ez az ausztriai uralkodóház jelszava és ezzel a megátalkodott dinasztiával kellett a világ legalkotmányosabb népének a magyarnak három és fél évszázadon át együtt élni és halni . . .

Királysértés, izgatás s a királyi ház tagjainak megsértése miatt a királyi ügyészség vád alá helyezte Kalmárt, aki fölött Zsitvay Leo kuriai biró elnöklete alatt tegnap itélkezett a budapesti esküdtbiróság. A bőséges anyaghalmaz előreláthatólag hosszabb tárgyalást fog eredményezni, melynek során rendkivül érdekes kérdések kerülnek elbirálás alá.

—

Gyilkos béres.

A nagyváradi törvényszék esküdtbirósága tegnap kezdte meg junius havi tárgyalásait s egy nőgyilkos béresre mondott sulyos itéletet.

Szücs Nuc a gyilkos, a ki a tavaszon *Nagy* János gazdája feleségét megölte és a hullától 140 korona pénzét elrabolta.

A gyilkost csakhamar kézre keritette a csendőrség s az ügyészség szándékos emberölés miatt emelt ellene vádat.

Tegnap tartották meg a főtárgyalást a törvényszék esküdtbirósága előtt *Milye* Gyula elnöklésével. A bizonyitás befejezése után, melynek folyamán a bünteényt *Szücs* Nuc bevallotta s a tanuk is beigazolták, *Baróthy* Pál dr. alügyész és *Kripka* Henrik dr. védő mondották el pro és contra pörbeszédeiket, s az elnök rezüméje után az esküdtek visszavonultak határozathozatalra.

Rövid tanácskozás után szándékos emberölés és lopás büntettében mondották ki bünösnek *Szücs* Nucut. E marasztaló verdikt alapján *12 évi fegyházra itélte a törvényszék.*

IRODALOM.

—

A Zászlónk czimü katholikus ifjusági lap 10-ik száma jelent meg e hó 15-én s ezzel a csakhamar közkedveltté lett ifjusági lapocska, a katholikus irodalom egyik legujabb hajtása betöltötte az első életévét. Hogy mily hézagot pótol a *Zászlónk* irodalmunkban, bizonyitja annak elterjedése. Hisz ma már nincs is oly keresztény középiskola, honnan számos előfizetője, lelkes olvasója, barátja ne volna a Zászlónknak. Hogy ily népszerüvé lett, köszönhető azon kiváló férfiaknak, kik a lap szellemi niveauját a tudomány minden ágát felölelő czikkeikkel, komoly és humoros tárgyu elbeszéléseikkel, költeményeikkel emelik.

A Zászlónk legujabb száma is élénk dús tartalommal jelent meg. Dr. *Sebők* Imre, *Izsóf* Alajos, *Buzna* Viktor, *Latkóczy* Mihály, dr. *Vrabély* Armand czikkei, *Ozoray* István költeménye s a rendes közlemények foglalnak helyet a jelen számban, azonkivül az egyes közlemények közé valóban remek képek vannak beillesztve.

A Zászlónk előfizetési ára egész évre két korona. Előfizethetni lehet a Budapesti Mária Kongregácziónál, VII-ik kerület, Damjanich-utcza 50. szám.

Napoleon. Az egész világnak legnépszerűbb embere egyszerű szürke köpenyében, vállrojtokkal, a ki sarka alá szegi egész Európát, a császár, a kit nem szeret a hitvese, a hóditó, a kit az éhség Moszkva elől elkerget, a parvenü, aki császárleányt keres trónja osztályosának, aki diktál a világnak s az égő Moszkvából intézi a párisi szinházak és könyvtárak sorsát, ez a csodás elme, aki egy nap alatt megfogalmazza Spanyolországnak egész alkotmányát jóformán a mai rendjében: mindez oda van vésve azokra az érdekes arczvonásokra, ebbe az érdekes koponyába és mindennek a vágya és emléke sugárzik ezekből az éles tekintetü szemekből.

Napoleonnak az arczképe maga gyönyörüen elbeszéli egész élettörténetét. A David festette arczmása ott van a Világtörténet legujabb 185. füzetének ivén.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet irója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbőrkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

MULATSAG.

Kereskedő ifjak nyári mulatsága.

A nagyváradi kereskedő ifjak Baross-asztaltársasága folyó hó 17-én állapodott meg véglegesen a tervbe vett nyári mulatsága rendezésére nézve. E szerint a mulatság junius hó 4-én este fog lefolyni a Sport-tér összes helyiségeiben. A meghivókat még e hét folyamán fogják szétküldeni.

A kereskedő ifjak dicséretes törekvése oda irányul, hogy a fényes és kedélyes mulatságukon lehetőleg ott találják egész Nagyvárad intelligens kereskedő osztályát. Részünkről avval biztathatjuk a rendezőség buzgólkodó tagjait, hogy ismerve Nagyvárad kereskedőinek alkalmazottaik iránt való jóindulatát, e dicséretes törekvésükkel kudarczot vallani nem fognak.

A nyári mulatság esetleges tiszta jövedelmét a nagyváradi kereskedő ifjak megalakulandó egyesületének alapja javára fogja forditani a rendezőség, a miért is felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtatványoz.

TAVIRATOK.

Tisza István gróf bukàsa.

Budapest, junius 18. (Saj. tud. táv.) *Tisza* Istvánnak erőszakos programmjára nem sikerült kabinetet alakitani s igy bukása elkerülhetetlen. Utódául a legutolsó verziók szerint Wekerle lép előtérbe. *Wekerle* mai kihallgatásán már szóba került a Tisza bukása esetén alakitandó kabinet.

Budapest, junius 18. (Saját tud. táv.) Ő Felsége megbizta tegnap *Tisza* Istvánt, hogy értekezzék *Wekerle* Sándorral s még ma küldje kihallgatásra. *Tisza* István gróf ma reggel Wekerléhez hajtatott, hogy a király meghivását átadja, de ekkor már Wekerle Bécsben volt. Ez rendkivül konsternálta *Tiszát*, mert kitünt, hogy a király közvetlenül is érintkezett már *Wekerlével*.

Budapest, junius 18. (Saját tud. táv.) *Wekerle* álláspontja ellenzi a házszabályok megváltoztatását a clotür szempontjából s *követeli a katonai javaslatok visszavonását*. A ház feloszlatását nem tartja megengedhetőnek s csak e követelményekkel vállalkozik a költségvetés megszavaztatására

Budapest, jun. 18. (Saját tud. táv.) Tisza este Bécsbe utazott, hogy őszintén feltárja a korona előtt a helyzetet, amelyről a következőket jelentik: *Hadik* grófnál ma értekezletre gyültek az *Andrássy* Gyula hivei s elhatározták, hogy ha Tisza nem hoz utolsó utjából olyan nemzeti concessiót, mely várakozásukat kielégitené, nem fogják támogatni, mert ez politikai inmoralitás lenne, mert oly államférfi kiturásával került előtérbe, hogy nagyobb engedményeket biztositható volna.

Andrássy Gyula ezt nyiltan kijelentette *Tiszának*, mire Tisza Fejérváryval hosszasan tanácskozott. Mire hazahajtatott, már ott találta *Szentiványi* Arpádot, a ki kijelentette a volt nemzeti pártiak és az agráriusok nevében, hogy 74-en nem támogathatják bevallott politikáját.

Hódossy Imre pedig egy levelet adott át Tiszának, *melyben 83 szabadelvü képviselő jelenti ki*, hogy politikájával egyet nem ért s kormányon maradása esetén kilép a szabadelvü pártból.

Széll Kálmán személyes hiveit megpróbálta Tisza érdekében kapaczitálni, de nem sikerült. A volt nemzeti pártiak és a *Nagy* Ferencz volt államtitkár asztaltársasága értekezletén *kiszámitották, hogy Tisza Istvánnak csak 24 biztos szavazata van.*

Budapest, junius 18. (Saj. tud. távir.) A korona álláspontjáról több verzió kering. Egyik szerint követelni fogja a király Tiszától a kabinetalakitást és meghagyja neki, hogy a házat a kabinetalakitás után oszlassa fel. Másik szerint uj kormányelnököt biz meg s az uj kormány tagjaiul *Wekerlét*, *Apponyit* és *Andrássy* Gyulát emlegetik.

Püspöki eskütétel.

Bécs, junius 18. Doubrava József dr. Königgrätz uj püspöke ma délelőtt tette le a hivatali esküt ő felsége elé. (M. T. I.

A németországi választások.

Berlin, junius 18. Este fél 12 óráig 386 birodalomgyülési választás eredménye volt ismeretes. A megválasztottak között van *83 czentrumpárti*, 53 szocziáldemokrata, 30 konzervativ, 14 lengyel, 6 birodalmi párti, 6 elszászi, 5 nemzeti szabadelvü, 4 pártonkivüli, 6 parasztszövetségi, egy dán és egy reformpárti. Pótválasztás lesz 180 kerületben. A pótválasztásban résztvesz 120 szocziáldemokrata, 64 nemzeti szabadelvü, 36 konzervativ, 35 centrumpárti, 24 szabadelvü néppárti, 15 birodalmi párti, 10 tagja a szabadelvü pártegyesületnek, 9 pártonkivüli. 8 német néppárti, 8 velf, 8 lengyel, 6 reformpárti, 6 paraszt-szövetségi, 5 antiszemita, 4 elzászi és 1 tagja a mezőgazdák szövetségének. (M. T. I.)

A komité üzelmei.

Konstantinápoly, junius 18. A portának az osztrák-magyar és az orosz nagykövethez intézett tegnapi közleménye adatokat tartalmaz a komité üzelmeiről. Az utolsó napokban a monasztiri idegen konzulátusok leveleket kaptak a bizottságoktól, a melyekben arról értesitették őket, hogy a bandák legközelebb meg fogják támadni Monasztirt. Valószinü azonban, hogy misztifikáczió az egész. Hanem azért török részről megtették a kellő katonai óvóintézkedéseket. A Szalonikiban hozott halálitéleteket még nem erősitette meg a szultán s ez a török lakosságot nagyon elkeseriti. Nem valószinütlen, hogy a halálbüntetést szabadságvesztésre változtatják. Ideérkezett jelentések szerint a német és franczia tőkepénzesek között a bagdadi vasut kérdésében fennforgott differencziák dolgában legközelebb várható, vagy talán már meg is történt a megegyezés. (M. T. I.)

REGÉNY CSARNOK.

Sorsjáték.

Regény.

Irta: **Stella (Szőke Berta.)** 15

És mi lesz Láposival? füzte tovább gondolatait, miközben lassankint a csomagoláshoz fogott. Hát mi lenne, semmi! felelt meg saját kérdésére, váltunk nehány levelet, s aztán abbahagyjuk, de ezen feltevésnél olyan elégedetlenséget érzett, s ezt saját maga előtt sem merte bevallani.

Az utazás ideje már meg volt határozva, csupán két nap választotta el tőle. A holmiját rendezte, becsomagolta, folyton egy-egy keveset helyezett el bőröndjébe, nehogy valamit itt feledjen. Tudj' Isten, most nem örült ugy a viszontlátásnak, mint máskor, nem várta oly nehezen a pillanatot, mikor szüleit keblére ölelheti. Annyira jól érezte itt magát, hogy nem bánta volna, ha el nem kell távoznia.

Haragudott magára ez indulatokért, de bármennyire igyekezett nem tudta azokat elnyomni. Es néha olyan különös balsejtelem fogta el, hogy szeretett volna felkiáltani: ne vigyetek haza, ott szenvedés, kétségbeesés várreám. Nem szólt senkinek persze, még kinevetnék érte. Mindenkitől elbúcsuzott már, csupán Kéritől nem. »Én ott leszek a vonatnál, ha megengedi« — mondta az ifju.

A vonat délelőtt kilencz órakor indult, de Márta nagybátyja és nagynénje kiséretében már nyolcz órakor oda hajtattak. A podgyászt fel kellett adni, aztán ott is lakott egy-két ismerős. Nemsokára utánuk érkezett Kéri. A leány olyan szomoru volt, bár küzdött magával, hogy elpalástolja rosz hangulatát. Azok a balsejtelmek most ismét elővették.

— Olyan rossz szinben van ma, mi baja? — érdeklődött Kéri a kölcsönös üdvözlések után.

— Semmi, épen semmi — hangzott a válasz.

— Izgatott, — állitotta az ifju, örül, hogy megszabadul Téglástól.

— Sőt. Sajnálom itthagyni ezt a szép helyet, hisz' olyan jól éreztem magam e pár hét alatt.

— Márta, jó lesz köszönni a főnöknének meg a pénztárnoknénak, fél kilencz — figyelmeztette Vajdáné.

— Kérem, — mondta nagynénjének — Megbocsát, fordult Kérihez, bí a kötelesség.

— Szép, hogy nekem is hagyott még nehány perczet — kezdte az ifju, mikor jó idő mulva visszajöttek a váróterembe.

— Nem tőlem függött — felelt a lány.

— Tudja-e, hogy egy mélyen sebzett szivet hagyott Tégláson?

— Csak nem maga az a szerencsétlen? — jegyezte meg Márta mosolyogva.

— Nem, Isten látja lelkemet — adta vissza a medikus — Tar az a szánalomra méltó teremtés. Szegény fiu másnak ásott vermet és maga esett bele.

— No, majd kisegiti belőle valamelyik jószivü téglási hölgy.

A vonat dübörögve, zakatolva robogott be az állomásra. Az utasok között nagy sürgésforgás támadt, ki-ki jó helyre igyekezett. Sietni

kérem, sürgette őket a kalauz, csak egy perczünk van. Márta miután érzékenyen búcsuzott el rokonaitól, üres fülkét keresett magának. Olvasni akarok, igazolta magát nagybátyja előtt, ki mindenáron egy más szakaszba akarta őt vezetni. Sokáig köszöngetett még nekik a kupé ablakából, mig végre egy fordulónál eltüntek szemei elől. Hosszu ideig állt a távolba merült tekintettel, keblét mély sóhaj dagasztá. Vége az édes pihenésnek, a nyugalomnak, melyet Tégláson teljes mértékben élvezett s mit most olyan mozgalmas, nyugtalan élet fog követni.

IV.

Szomoru őszi idő van. A fák elhullatták lombkoronájukat, kopaszon, minden disz nélkül merednek az ólomszinü felhővel takart ég felé. A mezők, ligetek elvesztették ékességöket, a természet az enyészet képét mutatja. Sürü cseppekben esik az eső már napok óta. Sár, csunya fekete sár mindenütt. Az emberek fázósan huzzák nyakukat vállaik közé, ki-ki fedél alá siet a kellemetlen hideg eső elől.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASAG.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1903. junius hó 16-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.50--14.—. Kétszeres buza 12.60—12.20. Rozs 12.60—11.80. Arpa 11.60—10.80 Zab 12.——11.60. Tengeri 14.——13.40. Borsó 38.—. Lencse 40.—. Bab 23.—. Köleskása 25.—. Burgonya 7.—. 100 kiló lángliszt 25.20. Zsemlyeliszt 24.80. Fehér kenyér liszt 24.40. Barna kenyér liszt 21.60. Széna fuvarral 4.80. Sózott szalonna 164.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter uj-bor —68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.40. Szesz 2.—. 1 méterm. kősó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—, 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 hltr ó-bor 60.—. 1 hltr uj-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles —.—. 1 mm. repcze —.—. 1 mm. dió 54.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —.—. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.12. 1 kgr. juh-hus —.80. 1 kgr. vereshagyma —.15. 1 kgr. foghagyma —.54. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kőolaj —.44.

Forgalmi kimutatás 1903. junius hó 16-ról. Tiszta buza körülbelül 300 hltr. Kétszeres buza 70 hltr. Rozs 140 hltr. Arpa 50 hltr. Zab 120 hltr. Tengeri 130 hltr. Burgonya 38 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 66 drb. Félhizott 220 drb. Sovány 68 drb. Süldő 110 drb. Malacz 83 drb. Hizott marha 30 drb. Jármos ökör 286 drb. Fejős tehén 140 drb. Borju 198 drb. Bivaly 17 drb. Juh és kecske 70 drb. Ló 426 drb.

Marha ártáblázat 1902. junius 16-ról 1 pár I-sö rendü jármos ökör 610—700 kor. 1 pár II-od rendü jármos ökör 500—600 k. 1 pár III-ad rendü jármos ökör 230—480 k. 1 drb fejős tehén 100—250 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—280 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 130—180 k. 1 drb veres borju 24—44 k. 1 drb fél éves borju 38—68 k. 1 drb egy éves borju 48—84 k. 1 drb két éves borju 74—166 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 96—104 k. 1 pár fél éves sertés 38——48 k. 1 pár egy éves sertés 56—94 k. 1 pár két éves sertés 98—162 k. 1 drb igás ló 160—260 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26--34 k. 1 pár borjubör 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Határidők.

Budapest, junius 18.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, junius 18.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. junius 18-án.

Magyar aranyjáradék 4	120.50
Magyar koronajáradék	91.—
Magyar vasuti köl sön aranyban 4½	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.85
Italmérési jog megváltási kötvény	—.—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	198.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.75
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	153.—
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbankrészvény	731.75
Oszrrák hitelintézet részvény	674.—
Pátisi vista	95.17
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.25
Londoni vista	239.47
20 márkás arany	23.43

SZERKESZTOI POSTA.

S. A. Helyben. Az Orsolya-zárda kézimunkakiállitásáról a referáda helyszüke miatt csak holnapi számunkban fog jönni.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

302—1903. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a budapesti keresk. és váltó kir. törvényszéknek 16181/903. V. számu végzése folytán *Dröszler* Károly budapesti bej. czég végrehajtató javára *Róth* József érköbölkuti lakos ellen 108 kor. s jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 800 kor.-ra becsült szarvasmarhák, igásszekér, csikó és szénanemüből álló ingóságok, 108 kor. tőke ennek 1902. év deczember hó 31. napjától járó 6% kamatai, ½% váltódij, eddig összesen: 50 kor. 15 fill. per-, végrehajtáskéreti- és foganatositási, továbbá 1 kor. 80 fill. árverés tüzési költség erejéig nyilvános árverés utján eladatnak.

A bejelentett eddigi törlesztés összes: — kor. — fill.

Mely árverésnek a székelyhidi kir. járásbiróságnak 1903. évi V. — számu végzése folytán a helyszinén, vagyis Érköbölkuton alperes lakásán leendő eszközlésére ***1903-ik év junius hó 23-ik napjának délután 3 órája*** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 108. § a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

A mennyiben ugyanezen ingóságok más végrehajtatók javára le- vagy felülfoglalva vannak — az árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében mindazon végrehajtatók, foglaltatók és felülfoglaltatók követelésének kielégitésére rendeltetik el, kiknek javára az árverési hirdetmény kibocsátása napjáig a foglalás már foganatosittatott.

Kelt Székelyhidon, 1903-ik évi junius hó 1. napján.

Jóny Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

326

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utcza elején.

Fontos az érdekelteknek tudni,

hogy mig egyéb fajta keserüvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERÜ-VIZ.

Mint kitünő étvágyat hozó természetes gyomortisztitó és hashajtó.

Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós hanem **kellemes keserü.**

Kapható mindenütt, ugy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél KOMÁROMBAN,
üvegje 60 fillér.

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserüvizekkel s beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és füszerkereskedésben. 288

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418. Kerületi képviselő: **Birò József.** Telefon 418

A várad-velenczei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 307.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.

Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágy-megye részére:

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

a Széchenyi szállodával szemben.

NAGY RAKTÁR: Balla-házas, szállítás állásos ajtópamutokban. — KÉKKŐ, BORDÓI PORÉS KÉNPOR.

Az „Előpataki Gyógyviz" kitünő sikerrel használtatik:

1. A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben, a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsábában, hányásoknál.
2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szokásos székrekedéseinél.
3. Máj- és lépdaganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdagoknál.
4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hószámzavaroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.
5. A vesék és hugyhólyag hurutos bántalmainál, a kezdődő hugykő és fövényleraködás eseteiben kitünő hugysavoldó.
6. A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál.
7. A nemi részek gyengeségeiben.
8. Angolkórban egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és mésztartalmánál fogva meglepően elősegiti.

Az előpataki ásványvizeket nemc sak a betegek használják, egészséges emberek-nek is üditő italul szolgál s különösen borral vegyitve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000,000 palaczkon felül küldetik szét bel- és külföldre.

Kapható: minden jelesebb fűszer-kereskedés- és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK KEZELŐSÉGE. 117

---

812 A

„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság"

müködését Kossuth Lajos-utcza 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után **5%** kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámitolása.

Előlegek értékpapirokra és árukészletre.

Jelzálogkölcsön nyujtása házakra és földekre.

Értékpapirok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapirok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

471—1903. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyvárad vidéki kir. járásbiróságnak 1903. évi V. 176|1. és 174|1. számu végzésével Dr. Burger Arpád ügyvéd által képviselt Első magyar gazdasági gépgyár felperes részére *Tyirla Péter, Tyirla Mikula, Gavra György, Tyirla Todor, Tyirla György és Bárán Leopold* somogyuzsopai lakos alperesek ellen 3200 és 1055 kor. 70 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 4000 kor.-ra becsült ingóságokra a nagy-várad-vidéki kir. járásbiróság 1903 V. 176|2. számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek gőzmalmában Somogy-Uzsopa községben leendő megtartására határidőül *1903. év junius hó 24-ik napjának délelőtt 10 órája* kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt gőz. kazán és cséplő garnitur a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Nagyváradon, 1903. évi junius hó 8. napján.

Bosnyák Gergely,
kir. bir. végrehajtó.

327

Első nagyváradi gyári festékraktár!

Telefon 441. **GALLOVITS I.** Telefon 441

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utcza 532. sz.,

saját ház.

Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,

firnisz, butor és kocsi-lackot.

Bronzok, szobafestő és mázoló ecsetek és meszelők

nagy raktára. 272

Különösen nagy raktár szoba-padló lackokban.

A legujabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

Első nagyváradi zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA, a „Sas szálloda" kapujával szemben.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Pénzkölcsön 8%-ra.

Értékpapirokra és sorsjegyekre 8%-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapirokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kivánatra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemü ékszerekre, ipari és áruczikkekre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyujt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettörlesztések mellett elfogadunk; ugyszintén vidéki megbizásokat is elfogadunk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapirok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosittatik.

Mindennemü ékszerek, arany lánczok, arany órák, (különlegességek) gyürük s az ékszer szakba vágó mindenféle czikkek **legolcsóbb** bevásárlási forrása.

Discrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

273.

Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA:

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utcza, „Sas szálloda" kapujával szemben, földszinti helyiség.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.